

Fás-legelő TT, a Füzérradványi Kastélypark TT – az ANPI működési területéhez kerül.

– 2007 – A Kelemér-Serényfalva-Erdősrezervátum TT védetté nyilvánítása. Az abaújkéri Aranyos-völgy védetté nyilvánítása.

– 2009 – A tarcali Turzó-dűlő védetté nyilvánítása.

– 2011. december – A Zabanyik-hegy TT védetté nyilvánítása.

(Forrás: Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság honlapja.)

20 éve nyilvánították a világörökség részévé az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjait

Az Aggteleki- és a Szlovák-karszt barlangjait az UNESCO Világörökség Bizottsága 1995. december 6-án Berlinben tartott ülésén a Világörökség részévé nyilvánította.

A Baradla-barlang aggteleki bejáratát rejtő sziklafal.

A világ kulturális és természeti öröksége között számos barlang szerepel, ezek azonban főként az ott található kultúrtörté-

neti értékek – ősemberi leletek, falfestmények, vallási emlékek – alapján kerültek az emberiség féltve őrzött kincsei közé. A barlang, mint természeti érték, 1995-ig csak két esetben nyerte el a Világörökség címet. Először a világ leghosszabb barlangját, az 560 km-es Mamut-barlangot (USA, Kentucky állam), majd pedig a világ legnagyobb vízhozamú földalatti folyómedrét alkotó Skocjan-barlangrendszert (Szlovénia) vették fel a listára.

Az Aggteleki- és a Szlovák-karszt barlangjaival egy időben tüntették ki e címmel a nevében is barlangra utaló Carlsbad Caverns Nemzeti Parkot (USA, Új-Mexikó) is, ahol a világ leghíresebbjei közé tartozó Carlsbad- és Lechuguilla-barlangok találhatóak.

A Világörökség Egyezmény szabályzata értelmében e címre csak a legkiemelkedőbb, viszonylag sértetlen természeti értékek pályázhatnak, amelyek megőrzése biztosítható. Az Aggteleki- és Szlovák-karszt barlangjai címen, Magyarország és Szlovákia közösen összeállított és a Világörökség Bizottság elé terjesztett pályázati anyagának legfőbb szakmai érvei e felszín alatti világ rendkívüli változatossága, komplexitása és viszonylagos érintetlensége volt. Az országhatárral két részre osztott, ám földrajzilag összefüggő egységet alkotó Aggteleki- és Szlovák-karszton jelenleg több mint 1200 változatos képződésű barlang ismert, melyek közül 273 nyílik hazánk területén.

Legismertebbek a folyóvizes eredetűek, amelyeket a vízzáró kőzetekből felépülő térségekről érkező, a mészkőterület peremén fekvő víznyelőkön át mélybe jutó vízfolyások oldó és koptató hatása alakított ki. Számos barlangban egész éven át, másokban csak olvadáskor, vagy nagy mennyiségű csapadék lehullásakor vannak vízfolyások. Legtöbbjük azonban a karszt-fejlődés eredményeként inaktívvá vált. A térség értékét növelik a fennsíkokon kialakult, szokatlan formájú függőleges aknabarlangok, a zombolyok.

A változatosságot a mélyből feltörő meleg és langyos vizek által formázott barlangok egészítik ki. A különböző kialakulásmód a barlangjáratok alakjában, méretében, térbeli elhelyezkedésében is tükröződik. Az egyszerű, vagy elágazó, esetleg több szintben elhelyezkedő, gyakran labirintusos járatok falát kisebb-nagyobb oldás formák törik meg. Hasonló változatosság jellemzi a barlangok ásványkitöltését is: a hatalmas felületeket borító, különböző alakú, méretű és színű álló- és függő cseppkövek, zászlók, lefolyások, görbe cseppkövek, cseppkömedencék, mésztufa gátak és egyéb cseppkőformák mellett barlangi gyöngyök, aragonitbokrok, borsókőféleségek, kalcitlemezek, hegyi tej díszítik a járatokat, melyekhez egyes helyeken gipsz- és ritkán jégképződmények is társulnak.

A térség barlangjainak általános jelentősége mellett biológiai, geológiai, őslénytani és régészeti értéke sem elhanyagolható. A felszín alatti világ közel 500 barlanglakó és barlangkedvelő állatfaj számára nyújt életteret, amelyek közül számos csak itt él, vagy elsőként itt került leírásra. A 28 európai denevérfaj közül 21 található meg a vidéken.

A Baradla-barlang bejárata Aggtelek és Jószaft között a Vörös-tónál.

A Baradla-ban kijelölt, különböző kőzettípusokat bemutató földtani feltárások jelenleg a világ páratlan barlangi alapszelvényei. A barlangok kitöltésében található csontmaradványok az elmúlt 4 millió év fejlődésének, az élővilág változásának megismeréséhez szolgáltattak adatokat. Ugyancsak számottevő a térség barlangjainak kultúrtörténeti jelentősége is. A csodálatos világ nemcsak a nép fantáziáját mozgatta meg, de íróink, költőink, festőink képzeletében is életre kelt, melynek eredményeként számos monda, mese, irodalmi és képzőművészeti alkotás született. A gazdag történelmi múlt ellenére e felszín alatti világ természetes állapota javarészt sértetlen, hiszen a leglátványosabb barlangok zöme csak az elmúlt évtizedekben vált ismertté.

A Világörökség Listán való fennmaradás miatt meghatározó jelentőségű a természetes állapot háborítatlansága, amit a barlangok általános védelme s állami tulajdonjoga garantál. Hazánkban 1961 óta minden barlang védelem alatt áll, a legértékesebbek pedig fokozottan védetté nyilváníthatóak. A nemzeti park területén nyíló barlangok közül általános természettudományos, geológiai, ásványtani, hidrológiai vagy őslénytani jelentősége miatt 20 barlang élvez fokozott védelmet.

A természetvédelmi jogszabály alapján minden olyan tevékenység, amely a barlang állapotában változást idézhet elő, így különösen a kutatás, bűvármerülés, kiépítés, hasznosítás, csak a természetvédelmi hatóság engedélyével végezhető. A környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter rendeletében meghatározott barlangok – köztük a fokozott védelem alatt állók – látogatását a Nemzeti Park engedélyezi.

Magyar Világörökség helyszínek

Világörökségi helyszín	Felvétel éve	Kategória
Budapest Duna-parti látképe, a Budai Várnegyed, az Andrásy út és történelmi környezete	1987	Kulturális
Hollókő ófalu és táji környezete	1987	Kulturális
Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai	1995	Természeti
Az Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és közvetlen természeti környezete	1996	Kulturális
Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszta	1999	Kulturális (kultúrtáj)
Pécsi ókeresztény sírkamrák	2000	Kulturális
Fertő / Neusiedlersee kultúrtáj	2001	Kulturális (kultúrtáj)
A tokaji történelmi borvidék	2002	Kulturális (kultúrtáj)

A Magyar Várományosi Listán szereplő helyszínek

A Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága dönt arról, hogy a hozzá beérkezett javaslatok alapján mely helyszíneket tartja esélyesnek és érdemesnek egy valamikori felvételre a Világörökségi Listára. E helyszínek szerepelnek az ún. Magyar Várományosi Listán.

Várományosi helyszín	Kategória
Tarnóc őslőhely ¹	Természeti
A Komárom / Komarnoi erődrendszer ²	Kulturális
„Dunakanyar kultúrtáj” (munkacím) ³	Kulturális (kultúrtáj)
A Rózsadombi termál karszt területe ⁴	Természeti
Lechner Ödön és kortársai, a magyar szecesszió ⁵	Kulturális
A Tihanyi félsziget, a Tapolcai-medence tanúhegyei és a Hévízi tó ⁶	Kultúrtáj
A római limes magyarországi szakasza ⁷	Kulturális
Mezőhegyesi Állami Ménesbirtok	Kulturális (kultúrtáj)
Tájház hálózat Magyarországon ⁸	Kulturális
Az északkeleti Kárpát-medence fatemplomai ⁹	Kulturális

- ¹ 2003-ban felterjesztve, felvételéről a döntés egyelőre elhalasztva (eredeti név: Ipolytarnóc - ősmaradványok),
- ² szlovák-magyar közös felterjesztés,
- ³ a Visegrádi középkori királyi központ és vadászterület, illetve Esztergom középkori vára korábbi két várományosi helyszín összevonásával,
- ⁴ a meglévő Budapesti világörökségi helyszín kiterjesztéseként kerül majd felterjesztésre,
- ⁵ a pontos lehatárolás folyamatban van,
- ⁶ a helyszín lehatárolása és kategóriája 2003-tól megváltozott, mivel két, közeli helyszínt csatoltak hozzá sorozatnevezésként,
- ⁷ nemzetközi sorozatjelölés részeként,
- ⁸ később átsorolásra kerülhet a „Szellemi örökség” (intangible heritage) körébe,
- ⁹ tervezett szlovák-magyar (-lengyel?) felterjesztés.

(Forrás: Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság honlapja.)